

Biedrība "Latvijas Mediju ētikas padome"

Ētikas padomes atzinums

Nr. 11/2021

Rīgā, 2021.gada 29.jūlijā

Biedrības "Latvijas Mediju ētikas padome" (turpmāk – Biedrība) Ētikas padome šādā sastāvā: Ētikas padomes priekšsēdētāja vietniece Skaidrīte Lasmane, Ētikas padomes locekļi Guntars Līcis, Aivars Pastalnieks, Baiba Liepiņa, Daiga Sproģe, Aleksandrs Mirlins, Andris Saulītis

konstatē:

[1] Biedrība š.g. 8.jūnijā saņēma mūzikas grupas "Singapūras Satīns" dalībnieku Jāņa Krīvēna, Jura Štāla, Kristapa Strūberga, Eduarda Gorbunova, Edgara Bāliņa, Nika Evalda, Mārtiņa Plūmes un Kārļa Zennes (turpmāk - Iesniedzēji) sūdzību, kurā Iesniedzēji norāda, ka VSIA "Latvijas Radio" (turpmāk arī - Latvijas Radio) ar savu 10.maija paziņojumu tiešsaistes vietnē Twitter par grupas "Singapūras Satīns" mūzikas neatskaņošanu un grupas mūzikas atskaņošanas pārtraukšanu Latvijas Radio programmas "Latvijas Radio 5 - Pieci.lv" (turpmāk - Radio Pieci) ēterā saistībā ar grupas dalībnieka personīgu ģimenes konfliktu, rīkojies pretēji Biedrības Ētikas kodeksā nostiprinātajiem mediju ētikas principiem (turpmāk - Sūdzība).

[2] Sūdzībā norādīts, ka š.g. 10.maijā Radio Pieci savā Twitter kontā paziņoja, ka uz laiku pārtrauks grupas "Singapūras Satīns" mūzikas atskaņošanu. Sūdzībā norādīts, ka šāda Radio Pieci rīcība tika balstīta uz grupas dalībnieka Kristapa Strūberga sievas ierakstu viņas Twitter kontā, kurā norādīts, ka ieraksta autore ir pieņēmusi lēmumu aiziet no vardarbīgām attiecībām.

Sūdzības iesniedzēji vērs uzmanību, ka ar minēto rīcību Radio Pieci pārkāpa Biedrības Ētikas kodeksa 1.2., 4.1., 4.2., 4.6.1., 4.6.3., 4.7., un 4.10. punktu noteikumus.

Sūdzībā norādīts, ka Radio Pieci rīcība, reaģējot uz vienas no ģimenes konfliktā iesaistītajām pusēm pausto informāciju bez objektīvas apstākļu pārbaudes un otras puses viedokļa uzklaušanās un izvērtēšanas, nav uzskatāma par atbildīgu un profesionālu informācijas iegūšanas un izplatīšanas praksi. Lai arī laiks kopš vienas no konfliktā iesaistīto pušu paziņojuma par aiziešanu no attiecībām līdz brīdim, kad Radio Pieci pieņēma lēmumu pārtraukt grupas mūzikas atskaņošanu radio ēterā, nebija pietiekams pienācīgas izpētes veikšanai, Radio Pieci ieņēma vienas konfliktā iesaistītās puses aizstāvošu pozīciju, sabiedriskajā elektroniskajā plašsaziņas līdzeklī izsakot nosodījumu saistībā ar grupas dalībnieka it kā veiktu vardarbību.

Tāpat Sūdzībā norādīts, ka šāda paziņojuma paušana no Radio Pieci puses radio auditorijai radīja vai varēja radīt pamatu domāt, ka grupa "Singapūras Satīns" ir vainojama fiziskā un emocionālā vardarbībā, turklāt minēto attiecinot uz visiem grupas dalībniekiem, tostarp tiem, kuri nekādā veidā nav iesaistīti konkrētajā ģimenes strīdā. Šādā veidā Radio Pieci faktiski deklarēja, ka šīs personas morālā ziņā ir tik nosodāmas, ka nav cienīgas, lai viņu mūzika tiktu atskaņota sabiedriskā plašsaziņas līdzekļa ēterā. Iesniedzēji Sūdzībā norāda, ka šāds paziņojums ir grupas „Singapūras Satīns“ dalībnieku godu un cieņu aizskarošs.

Sūdzības Iesniedzēji vērs uzmanību, ka augstāk aplūkotajā Radio Pieci rīcībā ir saskatāmi negodprātīgi centieni izmantot Strūbergu ģimenes problēmas savas kā sociāli atbildīga medija

reputācijas spodrināšanai. Tāpat Iesniedzēji lūdz vērtēt Radio Pieci darbinieces Karmenas Stepanovas draudzīgās attiecības ar ģimenes konfliktā iesaistīto personu, sniedzot Ētikas padomes viedokli par iespējamu interešu konflikta situāciju.

[3] Biedrības valde Sūdzību nodeva izskatīšanai Ētikas padomei atbilstoši Biedrības Statūtu 6.1.1. punktam.

[4] Biedrības valde 2021.gada 4.jūnijā lūgusi Latvijas Radio sniegt viedokli par Sūdzībā aplūkoto situāciju atbilstoši Biedrības Statūtu 6.2.punktam.

[5] Latvijas Radio viedoklī norādīts, ka Latvijas Radio kategoriski noraida Sūdzībā pausto nostāju. Latvijas Radio norāda, ka Radio Pieci redakcionālais lēmums bija balstīts nevis divu privātpersonu attiecībās, to izpētē un satura veidošanā par ģimenes konflikta niansēm, bet gan grupas publiski kolektīvi paustajos paziņojumos. Latvijas Radio norāda, ka ieraksti tīmekļa vietnē Twitter publicēti no oficiālā grupas profila, tādējādi uzskatāmi par grupas kopīgu viedokli par aplūkoto jautājumu. Grupas ieraksti tika vērsti pret vienas fiziskas personas ierakstu sociālās saziņas vietnē un varēja ietekmēt viņas tiesības publiski paust viedokli un lūgt atbalstu. Ņemot vērā grupas sekotāju skaitu un tās popularitāti, grupas publiskais situācijas vērtējums varēja iegūt daudz lielāku rezonansi un ietekmēt plašu sabiedrības nostāju situācijā, kas savā būtībā ir privāta un kā tāda risināma. Tādējādi grupa neieturēja neitrālu nostāju attiecībā uz divu privātpersonu savstarpēju konfliktsituāciju.

Latvijas Radio norāda, ka dažus mēnešus iepriekš vardarbība ģimenē jebkādā formā bija Latvijas Radio un Latvijas Televīzijas projekta "Dod pieci!" galvenā tēma. Konkrētajā situācijā, reaģējot uz ierakstiem vietnē Twitter un nekādā veidā neatzīstot kādu personu par vainīgu, Radio Pieci nolēma proaktīvi un īslaicīgi rīkoties Radio Pieci ietvaros, jo Grupas mūzika netika izņemta no rotācijas Latvijas Radio programmā kopumā.

Latvijas Radio vēš uzmanību, ka 12.maija Radio Pieci rīta programmā „Pieci rīti” raidījuma vadītājs Toms Grēviņš skaidroja auditorijai situācijas būtību, atkārtoti uzsverot, ka Radio Pieci ziņojums bija reakcija uz Grupas atbildi un Radio Pieci nevarēja stāvēt malā un ieņemt nogaidošu pozīciju situācijā, kurā veidojās nelīdzvērtīgas sabiedrības viedokļa ietekmēšanas iespējas privātā lietā.

Visubeidzot Latvijas Radio norāda, ka goda un cieņas aizskārums konstatēšanai Iesniedzēji nav norādījuši uz jebkādiem apstākļiem vai pierādījumiem, kas liecinātu par to, ka grupas vai kāda tās dalībnieka sabiedriskais novērtējums Radio Pieci rīcības rezultātā būtu mazinājies, ko varētu uzskatīt par būtisku apsvērumu Iesniedzēju apgalvojuma par nepamatotu goda un cieņas aizskārums pamatotībai.

Ievērojot konstatēto, Biedrības Ētikas padome:

secina:

[6] Ētikas padome vēš uzmanību, ka nedz normatīvie akti, nedz Biedrības Statūti vai Ētikas kodekss nedod tai tiesības sniegt apstākļu juridisku vērtējumu vai pārbaudīt Sūdzībā aplūkotās situācijas atbilstību normatīvo aktu prasībām. Biedrības Ētikas padome Sūdzībā norādīto vērtē atbilstoši Biedrības Ētikas kodeksa nosacījumiem, sniedzot konkrētās situācijas vērtējumu no ētiskas mediju prakses skatu punkta.

[7] Ētikas padome Sūdzībā aplūkotajā situācijā nekonstatē Biedrības Ētikas kodeksā nostiprināto principu pārkāpumus. Ētikas padomes ieskatā izšķiroša nozīme ir Sūdzībā aplūkoto notikumu attīstības secībai. Ētikas padome, iepazīstoties ar abu pušu redzējumu par situāciju, kā arī tīmekļa vietnē Twitter veiktajiem ierakstiem, secina, ka Radio Pieci rīkojies atbilstoši Biedrības Ētikas kodeksā nostiprinātajiem principiem un vērtībām.

[8] Ētikas padomes ieskatā izšķirošs apstāklis jautājuma vērtējumā ir tieši lesniedzēju kā kopuma proaktīvai iesaistei divu privātpersonu konfliktā. Ētikas padome uzskata, ka gadījumā, ja lesniedzēji kā kopums nebūtu ar savu publisku vērtējumu iesaistījušies konkrētā konflikta iztirzāšanā, kolektīvi paužot konflikta apstākļus vērtējošus apgalvojumus sociālās saziņas vietnē Twitter, Radio Pieci redakcionālā lēmuma vērtējums no ētikas viedokļa varētu būt atšķirīgs. Tomēr aplūkojamajā situācijā Radio Pieci reaģēja uz lesniedzēju kā mūzikas grupas publisku iesaisti divu privātpersonu konfliktā, pieņemot redakcionālu lēmumu par īslaicīgu grupas mūzikas atskaņošanas pārtraukšanu vienā Latvijas Radio programmā, ievērojot Radio Pieci redakcionālās darbības kontekstā nozīmīgo pievēršanos emocionālās un fiziskās vardarbības problemātikas izpētei nesenajā labdarības maratonā "Dod Pieci", kā arī ārpus tā.

[9] Nav šaubu, ka Latvijas Radio kā sabiedriskajam medijam ir ētisks pienākums turpināt labdarības maratonā "Dod Pieci" aizsāktās tematikas tālāku izpēti un turpmāku aktualizēšanu arī ikdienā. Tādā veidā Latvijas Radio ne tikai demonstrē vēlmi rosināt sarunu par sociāli nozīmīgiem jautājumiem, bet arī spēju redakcionālās politikas ietvaros aktīvi rīkoties tajos gadījumos, kad šāda tematika skārtu arī Latvijas Radio darba ikdienu un organizēšanu. Ētikas padomes ieskatā šāda rīcība apliecina Radio Pieci godprātīgumu un cieņu pret medija auditoriju, kad tā medija redakcionālās politikas kontekstā sagaida vai varētu sagaidīt proaktīvu medija rīcību. Tāpat Ētikas padomes ieskatā ir būtiski, ka grupas mūzikas atskaņošanas pārtraukums bijis neilgs, citiem vārdiem - tas vērtējams kā samērīgs, ņemot vērā apstākļus un situācijas kontekstu, turklāt Radio Pieci pārstāvji ir publiski skaidrojuši sava lēmuma motivāciju.

[10] Vienlaikus Ētikas padome norāda, ka atbilstoši Latvijas Radio skaidrojumam par Karmenas Stepanovas amata pienākumiem un Radio Pieci redakcionālo lēmumu pieņemšanu attiecībā uz mūzikas rotāciju radio programmā, Sūdzībā norādītajam par iespējamu interešu konfliktu Ētikas padome nesaskata pietiekamu pamatojumu.

Ievērojot secināto, Biedrības Ētikas padome

atzīst:

- 1) lesniedzēju Sūdzībā norādītajā rakstā nav konstatējams Biedrības Ētikas kodeksa pārkāpums;
- 2) Ētikas padomes atzinums nosūtāms lesniedzējam un informācija izplatāma atbilstoši Biedrības Statūtu 6.6. punktam;
- 3) Atzinums publicējams Biedrības interneta vietnē.